

ساختارهای غیر انتظامی مرتبط یا تأثیرگذار در مدیریت پیشگیری از وقوع جرم سرقت (مطالعه موردی شهرستان ورامین)

سامان محمدی^۱

تاریخ دریافت: ۹۴/۰۴/۲۱
تاریخ پذیرش: ۹۴/۰۸/۳۰

از صفحه ۱۰۱ تا ۱۲۲

فصلنامه علمی - تخصصی دانش انتظامی شرق استان تهران
سال دوم، شماره هشتم، زمستان ۱۳۹۴

چکیده

امروزه اهمیت پیشگیری از جرائم به دلایل گوناگونی نسبت به گذشته بالاتر رفته و همگان اذعان دارند که نقش پیشگیری بسیار مؤثرتر و کم‌هزینه‌تر از کیفر و مجازات می‌باشد. موفقیت سازمان ناجا در این مبحث نیازمند توجه و بررسی چگونگی ایفای نقش ساختارهای غیر انتظامی در بهره‌گیری مناسب از تمام توان و ظرفیت بالای این ساختارها و ارتقاء هم‌افزایی، انسجام و یکپارچگی آنها می‌باشد که در افزایش اقدامات پیشگیرانه تأثیر بسزایی دارند، اما شهرستان ورامین که دارای ناهمگونی جمعیت و جرائم روبه رشد بوده و از یک محیط چالشی و پویا برخوردار است، نیازمند ساختارهایی با ویژگی‌های متناسب با شرایط خود می‌باشد تا بتواند در انجام پیشگیری از وقوع جرائم در سطح جامعه موفق‌تر عمل نماید. روش تحقیق در این پژوهش پیمایشی با استفاده از پرسشنامه و مصاحبه انجام گرفته است. جامعه آماری مورد مطالعه در این پژوهش کارکنان فرماندهی انتظامی شهرستان ورامین می‌باشند. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای، در مجموع حجم نمونه ۱۲۰ نفر مورد سؤال و تعیین می‌گردد. با توجه به سؤال اصلی تحقیق مبنی بر تعیین نقش ساختارهای غیر انتظامی مورد نظر که مرتبط یا تأثیرگذار در مدیریت پیشگیری از وقوع جرم (سرقت) می‌باشند، نتایج حاصل از آزمون فریدمن حاکی از آن است که فرمانداری ورامین رتبه اول را در مدیریت پیشگیری از سرقت داشته، قوه قضائیه رتبه بعدی و آموزش و پرورش نقش آخر را داشته و این رابطه به لحاظ آماری نیز تأیید گردیده است، زیرا سطح معنی‌داری به‌دست‌آمده کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد. پیشنهاد می‌شود دستورالعمل‌هایی جداگانه برای چگونگی ایفای نقش هر یک از سازمان‌های غیر انتظامی مرتبط در این تحقیق، در زمینه پیشگیری از وقوع جرائم تنظیم گردد، موانع تحقق اهداف مهم نقش این ساختارها در جامعه احصاء و در اختیار مقامات و مسئولین قرار گیرد تا تصمیم‌گیری‌های بهتری در این زمینه اتخاذ گردد.

کلید واژه‌ها

سرقت، پیشگیری، جرم، آموزش و پرورش.

۱. کارشناس ارشد فرماندهی و ستاد.

مقدمه

یکی از مهم‌ترین عناصر تأثیرگذار بر مقوله امنیت، وقوع جرائم مالی علی‌خصوص سرقت است. سرقت از جمله جرائمی است که در تمام ادوار تاریخ به‌عنوان یک پدیده اجتماعی مجرمانه مورد تنفر و انزجار عمومی بوده و در همه شرایط، آئین‌های مذهبی و قوانین ملت‌ها امری نامشروع، ناپسند و مذموم تلقی شده است. سرقت یکی از قدیمی‌ترین، شایع‌ترین و متنوع‌ترین جرائمی است که جوامع بشری با آن مواجه بوده و علاوه بر زیان مادی که مال‌باخته متحمل می‌شود تأثیر شگرفی در کاهش احساس امنیت بر بزه دیده و خانواده وی دارد. به‌طوری‌که تا مدت‌ها پس از وقوع جرم نگرانی و ترس از تکرار مجدد آن بر خانواده حکم‌فرماست. این موضوع از این جنبه حائز اهمیت است که علاوه بر مال‌باخته، تمام کسانی هم که به نحوی از چگونگی وقوع جرم مطلع می‌شوند، ضمن هم‌نوابی با مال‌باخته بر گسترش این احساس در جامعه دامن می‌زنند. بزه سرقت به تناسب استعداد، شرایط فیزیکی و روانی، مهارت و تخصص، شرایط محیط و در نهایت تجربه سارق؛ در اشکال مختلفی بروز و نمود پیدا می‌کند. بدیهی است پیچیدگی‌ها و تنوع جرائم در عصر حاضر موجب شده موضوع تأمین امنیت با چالشی اساسی مواجه شود؛ به‌گونه‌ای که در حال حاضر هیچ دولتی نمی‌تواند مدعی شود که توانسته است امنیت پایداری را برای آحاد جامعه به ارمغان آورد. علی‌رغم تلاش‌ها، ارائه نظریات متفاوت و بررسی راه‌کارهای گوناگون برای تأمین امنیت هنوز راه‌کاری که از هر حیث کارآمد باشد ارائه نشده است. بر همین اساس است که از این مقوله به‌عنوان معمای امنیت یاد می‌گردد. در این میان یکی از راهبردهای ارائه شده که از دو دهه گذشته در کشورهای پیشرفته بکار گرفته شده و در دوره معاصر نیز در دستور کار ناجا قرار دارد، موضوع پلیس جامعه‌محور است. برابر این ایده، سازمان‌های پلیسی در تمام دنیا رویکرد جدیدی را اتخاذ کرده‌اند. در این استراتژی پلیس دست‌یاری به‌سوی آحاد جامعه، سازمان‌ها، شرکت‌ها و تشکل‌ها دراز می‌کند تا به این وسیله امنیت مشارکتی را با سهیم کردن همه نهادهای مؤثر در بحث امنیت به وجود آورد. پلیس به دنبال آن است تا بتواند امنیت پایداری را که منطبق با هنجارها و ارزش‌های جامعه می‌باشد به جامعه ارائه نماید. به‌عبارت‌دیگر، در این رویکرد پلیس تلاش دارد سازمان‌ها و نهادهایی را که دارای کارکرد تأثیرگذار در موضوع امنیت می‌باشند شناسایی و تلاش نماید طی یک

تعامل دوجانبه کلیه ظرفیت‌های موجود اعم از امکانات مادی و معنوی آن‌ها را مورد بهره‌برداری قرار دهد تا در نهایت بتواند برای جامعه، احساس امنیت را به ارمغان آورد.

مبانی نظری

- **نظریه بی‌سازمانی اجتماعی:** اساس این تئوری آن است که برخی اجتماعات به خاطر اختلال در فرایندهای رسمی و غیر رسمی کنترل اجتماعی، قادر به خود تنظیمی مؤثر نیستند. این شرایط منجر به مختل شدن ساختار سازمانی محله می‌شود که سست شدن پیوندهای ساکنان نسبت به همدیگر و نسبت به اجتماع را به دنبال خواهد داشت. در نتیجه برخی ساکنان به‌طور طولانی‌مدت از کنترل‌های اجتماعی هنجاری پیروی نخواهند کرد. بر طبق تئوری بی‌سازمانی اجتماعی، اجتماعات سازمان نیافته تا حدودی گرفتار جرم و شرایط منفی دیگر می‌باشند به خاطر آنکه کنترل اجتماعی در این گروه‌ها پایین است. (بیات- شرافتی- عبدی، ۱۳۸۷: ۷۲)

- **نظریه‌های فشار:** جامعه‌شناسانی که جرم را نتیجه مستقیم فقر و خشم طبقه پایین می‌دانند به‌عنوان نظریه‌پردازان فشار نامیده می‌شوند. سؤال اصلی در نظریه فشار این است که چرا مردم کج رفتاری می‌کنند؟ در پاسخ به این پرسش آن‌ها معتقدند اگرچه اکثر مردم اهداف و ارزش‌های مشابهی دارند اما توانایی دستیابی به اهداف شخصی به‌وسیله طبقه اقتصادی- اجتماعی محدود شده است. مردم تهیدست برای رهایی از فشار ممکن است از روش‌های منحرفانه مانند سرقت، داد و ستد مواد مخدر یا جایگزین کردن اهداف انحرافی دیگر، برای رسیدن به اهدافشان استفاده کنند. (بیات- شرافتی- عبدی، ۱۳۸۷: ۷۲).

- **نظریه پیوند افتراقی:**^۱ ساترلند در نظریه پیوند افتراقی نشان می‌دهد که جنایت و انحراف از طریق انتقال فرهنگی در گروه‌های اجتماعی و محیط‌های اجتماعی آلوده به فساد یاد گرفته می‌شود و به وقوع می‌پیوندد. بحث ارتباط با گروه‌های بزه‌کار از این جهت مطرح می‌شود که معمولاً بزه‌کاران در محله‌های آسیب‌زا و محروم از نظر اقتصادی زندگی می‌کنند که فاقد امکانات لازم برای یک محله شهری مانند فرهنگ‌سرا، ورزشگاه و سایر مکان‌های فرهنگی، هنری و ورزشی می‌باشد. در نتیجه افراد به علت

1- Differential association

ارتباط بیشتر با گروه‌های بزه‌کار این اعمال را یاد می‌گیرند. (بیات- شرافتی- عبدی، ۱۳۸۷: ۷۳)

- نظریه کنترل اجتماعی^۱: هیرشی که از مهم‌ترین نظریه‌پردازان کنترل اجتماعی است، معتقد است کجروی معلول گسستگی یا ضعف تعلق فرد به جامعه است. وی مدعی است که پیوند میان فرد و جامعه علت هم‌نوایی و عامل اصلی کنترل رفتارهای فرد است. ضعف این پیوند یا نبود آن موجب اصلی کج‌رفتاری است. به نظر هیرشی افرادی که به‌طور ضعیف به جامعه متصل شده باشند امکان دارد قربانی الگوهای مجرمانه شوند. هیرشی معتقد است با وجود اینکه تمام افراد بالقوه مستعد انجام جرم و هنجارشکنی هستند اما به خاطر ترس از اینکه عمل مجرمانه به روابط آن‌ها با خانواده، دوستان، همسایگان، معلمان و کارفرمایانشان آسیب برساند خود را کنترل می‌کنند. (بیات- شرافتی- عبدی، ۱۳۸۷: ۷۳)

- نظریه یادگیری اجتماعی: نظریه یادگیری اجتماعی بر تأثیرات متقابل رفتار و محیط تأکید دارد و بر الگوهای از رفتار متمرکز می‌شود که فرد آن‌ها را برای کنار آمدن با محیط در خود پرورش می‌دهد. الگوهایی که از راه تجربه مستقیم پاسخ‌های محیط به فرد یا مشاهده پاسخ‌های دیگران کسب می‌شود. نظریه یادگیری اجتماعی از جوانب متفاوت به گونه‌های متعددی از تحریک‌های محیطی که در این دیدگاه مشوق نام گرفته‌اند، اشاره کرده و مدعی است که این مشوق‌ها می‌توانند در افزایش رفتارهای ضد اجتماعی مؤثر باشد. لازم به ذکر است تأثیر این مشوق‌ها هنگامی معنادار خواهد بود که محیط نوعی زمینه تقویت را برای ارتکاب رفتارهای ضد اجتماعی فراهم ساخته باشد. (بیات- شرافتی- عبدی، ۱۳۸۷: ۷۴)

- نظریه الگوی جرم: این دیدگاه در سال ۱۹۹۳ به‌وسیله «برانتینگام» برای کشف عمل متقابل مجرمین و محیط‌های کالبدی و اجتماعی که به‌عنوان هدف جرم آن‌ها انتخاب می‌شود، تدوین و ارائه شد. (Taylore, 1998) مجرمین همانند مردم دیگر به فعالیت روزمره می‌پردازند، کار می‌کنند، برای خود به فروشگاه‌ها رفته و یا به دیدار دوستان می‌روند. اما آن‌ها در خلال فعالیت‌های روزمره خود در جستجوی فرصت‌هایی

1- Social control

هستند تا مرتکب جرم شوند. به‌عنوان مثال، یک سارق در مسیر حرکت خود از منزل به محل کار به دنبال خانه‌های گران‌قیمت و بدون سکنه است تا برای سرقت وارد آن شود. مطابق این نظریه، مجرمین در مسیر حرکت روزانه خود از محل سکونت به محل فعالیت (کار، تحصیل، تفریح و ...) به تدریج سطح آگاهی خود را نسبت به محیط پیرامون افزایش می‌دهند. پس از شناسایی فرصت‌های مناسب، هدف کم‌خطر را از بین اهداف مجرمانه انتخاب و سپس ارتکاب به جرم می‌نمایند. از آنجا که این فرصت‌ها به‌وسیله مجرمین دیگری هم قابل‌شناسایی بوده و می‌تواند هدف مشترک آن‌ها تلقی شود، نتیجه اینکه در آن قسمت از بخش‌ها و نواحی درون شهر که دارای بیشترین فرصت‌ها و امکانات و اهداف مجرمانه هستند، میزان جرائم بالاست. بنابراین می‌توان دریافت این مجرمان (شیء یا شخص) را تحت یک الگو مورد بررسی قرار می‌دهند. این دیدگاه برخی مشخصات کالبدی شهر را در وقوع جرم مؤثر دانسته و به طراحان شهر برای ساخت فضاهای مقاوم‌تر در برابر جرم توصیه‌هایی دارد.

- نظریه انتخاب منطقی: این نظریه که بر پایه فرصت‌های جرم استوار است به‌وسیله کرنیش و کلارک در سال ۱۹۹۳ مطرح شد. در این دیدگاه فرض بر این است که مجرم در انتخاب هدف مجرمانه خود تصمیمی کاملاً منطقی و عاقلانه می‌گیرد و برای این کار کاملاً به نوع جرم، زمان، جاذبه‌ها و امکانات مکان برای انجام عمل مجرمانه می‌اندیشد. عدم حضور نگهبان، امکان دسترسی فرار سریع از محل ارتکاب جرم، وجود اهداف مجرمانه (مثل اتومبیل در جرم سرقت یا مشتری در جرم فروش مواد مخدر) فرصت‌هایی است که احتمال جرم را افزایش می‌دهد. (Anastasia, 1997) از این رو، به شکل منطقی وجود فرصت‌های جرم بیش‌تر در یک مکان، موجب افزایش جرم می‌شود و کم شدن آن فرصت‌ها میزان جرم را کاهش می‌دهد.

- نظریه پیشگیری جرم از طریق طراحی محیط (CPTED)

تقریباً از دهه ۱۹۷۰ دیدگاه و ابزار زیادی برای فهم رابطه مکان و جرم مطرح است. نظریه پیشگیری جرم از طریق طراحی محیط، از جمله این دیدگاه‌ها می‌باشد. اندیشه‌های جفری و جاکوبز در شکل‌گیری و توسعه این نظریه حائز اهمیت است. جاکوبز در کتابش تحت عنوان مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکا بیان داشت

شهرهای جدید به گونه‌ای طراحی نشده‌اند که مردم قادر به دیدن خیابان‌های عمومی و مکان‌های اطراف منزل خود باشند و همین امر باعث شده تا امکان کنترل اجتماعی و غیر رسمی برای پیشگیری جرم از مردم سلب شود. (Anastasia, 1997) بر این اساس، جرم و محیط، نظام‌پذیر، قابل مشاهده و قابل کنترل می‌باشند و لذا مراقبت‌های معمولی ساکنین شهر مانع مهم‌تر بروز جرائم تلقی می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد برخی مشخصه‌های کالبدی مانند خیابان، افزودن یک بنا یا فضای عمومی، تعداد واحدهای مسکونی یک ساختمان و کاربردهای تجاری تأثیر مستقیمی در میزان جرائم شهری دارد. (Greenberg & Rohe, 1984)

نوع کاربری و ساخت و ساز شهری در نوع و میزان جرائم مؤثر است. از طرفی برخی فضاهای شهری مانع وقوع جرم می‌شوند. به عنوان مثال، اماکن و محدوده‌های با نورپردازی مناسب، دید و چشم‌انداز خوب ساختمان، حصار، پرچین، نرده و یا نصب تابلو و علامت‌های هشدار و نگهبان از عوامل مهم در کاهش جرم محسوب می‌شوند.

نگرش CPTED راهبردهای زیر را برای طراحی مناسب محیط شهری و کاهش جرم ارائه داده است:

۱- تعیین قلمرو مالکیت: مردم با احساس مالکیتی که نسبت به اموال و املاک خود دارند، از آن محافظت می‌کنند. البته نسبت به حریم مالکیت دیگران نیز احترام قائل‌اند. قرار دادن دیوار، حصار، نرده، تابلو و علائم هشدار حریم‌های فیزیکی مناسبی هستند که حدود مالکیت را مشخص می‌کند. لذا با تعیین مالکیت‌های شخصی می‌توان موانعی بر سر راه مجرمین متجاوز ایجاد نمود.

۲- مراقبت‌های معمولی: بدون شک یک مجرم نمی‌خواهد در حال ارتکاب جرم دیده شود. داشتن دید مناسب از درون ساختمان‌ها و با نورپردازی بهتر، به شکل مؤثری می‌تواند مراقبت‌های طبیعی معابر، خیابان‌ها و حریم اطراف منازل و ساختمان‌ها را افزایش داده، میزان جرم را کاهش دهد.

۳- فعالیت حمایتی: ترغیب مردم به انجام برخی فعالیت‌ها در فضاهای عمومی مانع بروز جرم است. وجود یک فضای تفریحی و ورزشی (مثل زمین بسکتبال داخل

پارک) تعلق، مالکیت، تشریک‌مسابی و نظارت عمومی را در مردم بیشتر کرده و از وقوع جرائم می‌کاهد.

۴- کنترل ورودی‌ها: چنانچه ورودی‌های مجتمع‌های ساختمانی، پارکینگ‌ها عمومی، ادارات و مراکز تفریحی به‌طور مناسب، کنترل و نگهداری شوند خود به خود فعالیت مجرمین محدود شده و جرائم کمتر اتفاق می‌افتد. مطابق نگرش فوق برای پیشگیری جرم در طراحی و نوسازی محیط شهر نوعی نظارت و کنترل عملکرد و همچنین تشریک‌مسابی مورد نیاز است.

روش تحقیق

این پژوهش با استفاده از روش پیمایشی صورت گرفته است. پیمایش عبارت است از روش منظم کسب اطلاعات استاندارد یکنواخت درباره گرایش‌های رفتار و سایر ویژگی‌های یک جمعیت. پیمایش به‌طور فراوان در پژوهش‌های جامعه‌شناختی به کار می‌رود. هدف از آن به دست آوردن واقعیت‌ها و یا یافتن رابطه بین واقعیت‌هاست. (نیکخواه، ۱۳۷۶: ۵۹)

در این تحقیق از سه تکنیک برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نظر استفاده شده است.

۱- تکنیک کتابخانه‌ای: برای دستیابی به آراء و نظریه‌های بزرگان و همین‌طور برای آشنا شدن با سابقه تاریخی موضوع از این روش استفاده می‌شود.

۲- تکنیک مصاحبه: که از صاحب‌نظران در این حوزه مانند نخبگان ناجا، فرمانداری و آموزش و پرورش مصاحبه به عمل آمده و سپس بیانات آن‌ها با توجه به مبانی نظری تلفیق و پرسشنامه طراحی گردید.

۳- تکنیک پرسشنامه‌ای: این تکنیک عبارت است از مطرح کردن یک سری پرسش برای مجموعه‌ای از پاسخگویان که غالباً معرف جمعیت وسیع‌ترند. پرسشنامه مذکور متشکل از سؤالات بسته بوده است.

پیش‌آزمون: در پیش‌آزمون نحوه جمله‌بندی هر پرسش، عکس‌العمل پاسخگویان در برابر پرسش‌ها مورد ارزیابی قرار می‌گیرد، سؤالات به‌طور مقدماتی به اجرا گذاشته

می‌شود تا پرسشنامه نهایی عاری از عیب و نقص باشد و سؤالات نهایی برای پاسخگویان قابل فهم و روشن باشد. (دواس، ۱۳۷۶: ۱۲۷)

بدین منظور برای اینکه بدانیم شاخص‌های به کار رفته تا چه حد ابزار مناسبی هستند و اینکه گویه‌های مطرح شده در پرسشنامه می‌تواند اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق را دارا باشد یا نه، لازم بود قبل از گردآوری اطلاعات، پیش‌آزمون صورت گیرد. از این رو برای تأمین اعتبار و روایی شاخص‌ها، پرسشنامه اولیه پس از طرح سؤالات، در اختیار تعدادی از اساتید، صاحب‌نظران و دانشجویان کارشناسی ارشد علوم اجتماعی قرار گرفت و دیدگاه‌های اصلاحی آنان اخذ گردید، همچنین تعداد ۲۰ پرسشنامه را به‌طور تصادفی در اختیار جامعه مورد آزمون قرار دادیم و بدین روش اعتبار صوری و محتوایی گویه‌های پرسشنامه فراهم شد.

یافته‌ها

در این تحقیق سعی شده است با بهره‌گیری از تکنیک‌های مناسب آمار توصیفی و استنباطی سؤال‌های پژوهش را، با توجه به داده‌های جمع‌آوری شده توسط پرسشنامه، مورد آزمون قرار دهیم. داده‌های جمع‌آوری شده به‌منظور تجزیه و تحلیل و نتیجه‌گیری می‌بایست در قالب آزمون‌های آماری به اطلاعات ارزشمندی تبدیل گردند تا بتوان با استفاده از تعبیر و تفسیر آن‌ها به نتایج مورد نظر دست پیدا نمود.

در این بخش بر اساس آزمون‌های آماری به تحلیل داده‌های گردآوری‌شده پرداخته شده است. از آزمون استفاده‌شده در این تحقیق می‌توان به آزمون ضریب همبستگی پیرسون اشاره نمود که نتایج حاصل از این آزمون در این مبحث مورد بررسی قرار گرفته است.

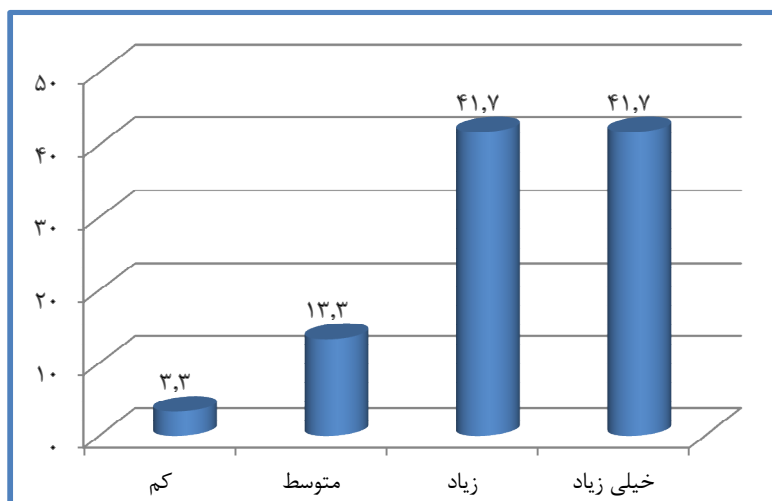
بنابراین در تحقیق حاضر ابتدا آمار توصیفی و سپس نتایج آزمون‌های آماری به کمک آمار پارامتریک مورد بررسی قرار می‌گیرد و در نهایت به بررسی نقش قوه قضائیه، آموزش و پرورش و فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت می‌پردازیم.

جدول (۱): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت

نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت	فراوانی	درصد
کم	۴	۳/۳
متوسط	۱۶	۱۳/۳
زیاد	۵۰	۴۱/۷
خیلی زیاد	۵۰	۴۱/۷
کل	۱۲۰	۱۰۰/۰

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۴۱/۷٪ (۵۰ نفر) نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت را در حد خیلی زیاد و کمترین درصد پاسخگویان ۳/۳٪ (۴ نفر) نیز این میزان را در حد کم گزارش کرده‌اند.

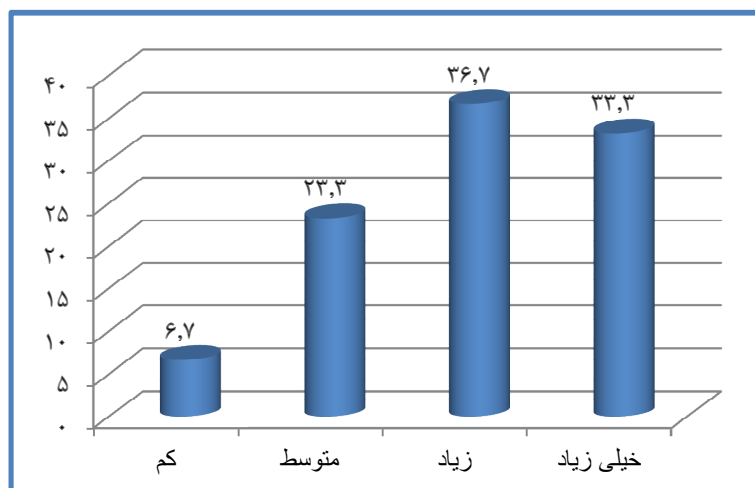
نمودار (۱): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۲): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت

درصد	فراوانی	نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت
۶/۷	۸	کم
۲۳/۳	۲۸	متوسط
۳۶/۷	۴۴	زیاد
۳۳/۳	۴۰	خیلی زیاد
۱۰۰/۰	۱۲۰	کل

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۳۶.۷٪ (۴۴ نفر) نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت را در حد زیاد و کمترین درصد پاسخگویان ۶.۷٪ (۸ نفر) نیز این میزان را در حد کم گزارش کرده‌اند.

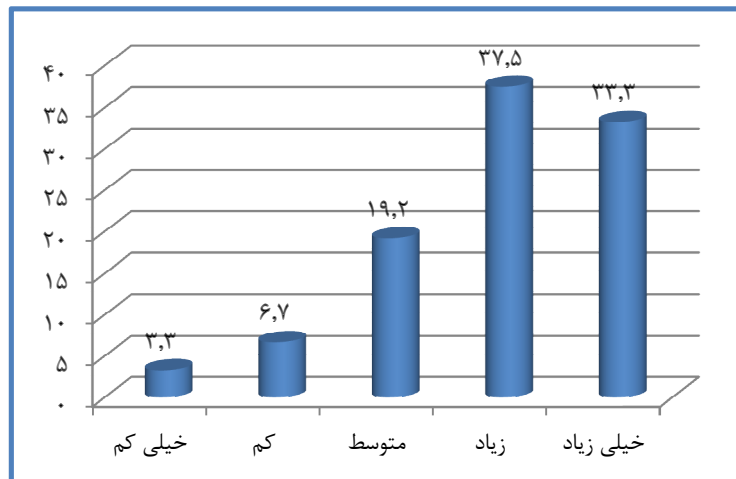
نمودار (۲): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۳): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت

درصد	فراوانی	نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت
۳/۳	۴	خیلی کم
۶/۷	۸	کم
۱۹/۲	۲۳	متوسط
۳۷/۵	۴۵	زیاد
۳۳/۳	۴۰	خیلی زیاد
۱۰۰/۰	۱۲۰	کل

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۳۷.۵٪ (۴۵ نفر) نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت را در حد زیاد و کمترین درصد پاسخگویان ۳.۳٪ (۴ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی کم گزارش کرده‌اند.

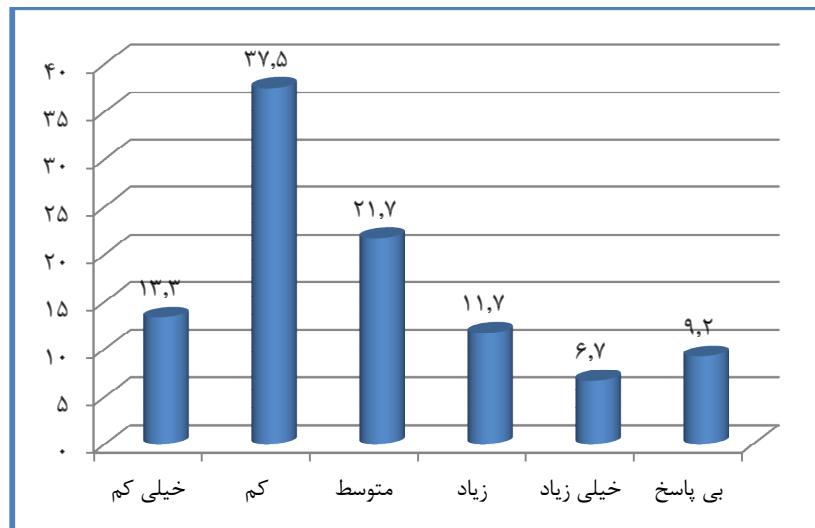

نمودار (۳): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش فرمانداری در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت

درصد	فراوانی	نقش فرمانداری در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت
۱۳/۳	۱۶	خیلی کم
۳۷/۵	۴۵	کم
۲۱/۷	۲۶	متوسط
۱۱/۷	۱۴	زیاد
۶/۷	۸	خیلی زیاد
۹/۲	۱۱	بی پاسخ
۱۰۰/۰	۱۲۰	کل

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۳۷.۵٪ (۴۵ نفر) نقش فرمانداری را در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت در حد خیلی کم و کمترین درصد پاسخگویان ۶.۷٪ (۸ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی زیاد گزارش کرده‌اند.

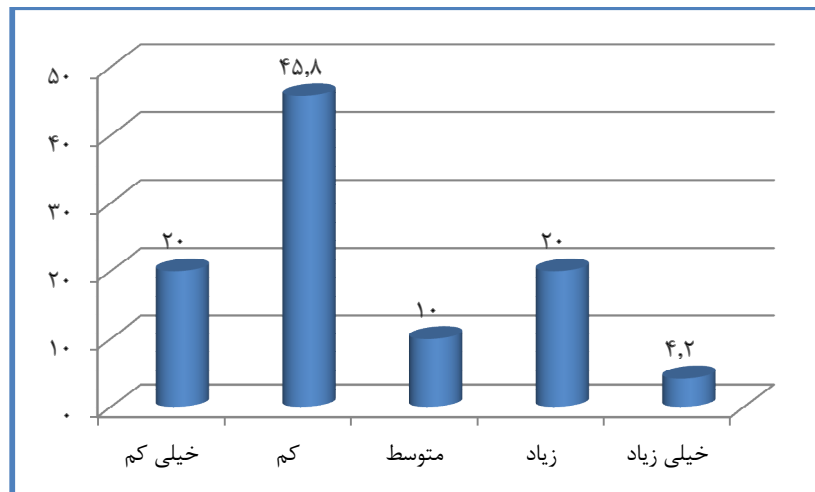

نمودار (۴): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش فرمانداری در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۵): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش قوه قضائیه در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت

درصد	فراوانی	نقش قوه قضائیه در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت
۲۰/۰	۲۴	خیلی کم
۴۵/۸	۵۵	کم
۱۰/۰	۱۲	متوسط
۲۰/۰	۲۴	زیاد
۴/۲	۵	خیلی زیاد
۱۰۰/۰	۱۲۰	کل

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۴۵.۸٪ (۵۵ نفر) نقش قوه قضائیه را در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت در حد کم و کمترین درصد پاسخگویان ۴.۲٪ (۵ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی زیاد گزارش کرده‌اند.

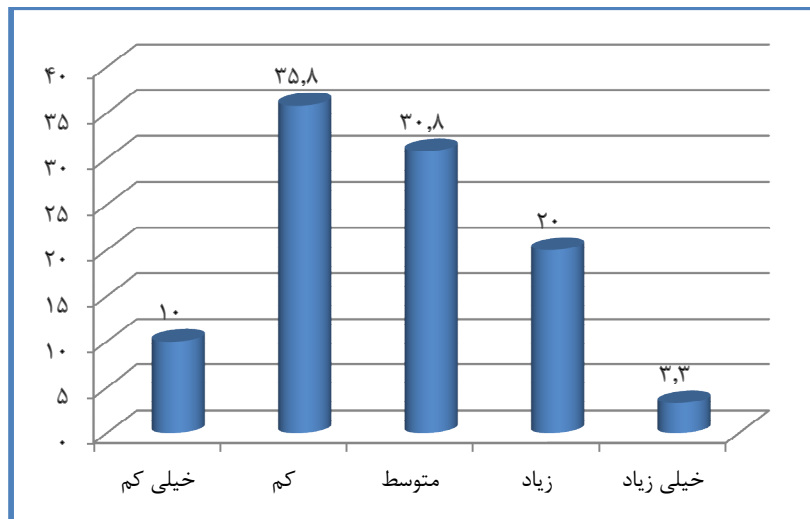
نمودار (۵): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش قوه قضائیه در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۶): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش آموزش و پرورش در تحقق یافتن مدیریت

پیشگیری از سرقت

درصد	فراوانی	نقش آموزش و پرورش در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت
۱۰/۰	۱۲	خیلی کم
۳۵/۸	۴۳	کم
۳۰/۸	۳۷	متوسط
۲۰/۰	۲۴	زیاد
۳/۳	۴	خیلی زیاد
۱۰۰/۰	۱۲۰	کل

اطلاعات جدول بالا نشان می‌دهد که بیشترین درصد پاسخگویان ۳۵.۸٪ (۴۳ نفر) نقش آموزش و پرورش را در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت در حد کم و کمترین درصد پاسخگویان ۳.۳٪ (۴ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی زیاد گزارش کرده‌اند.

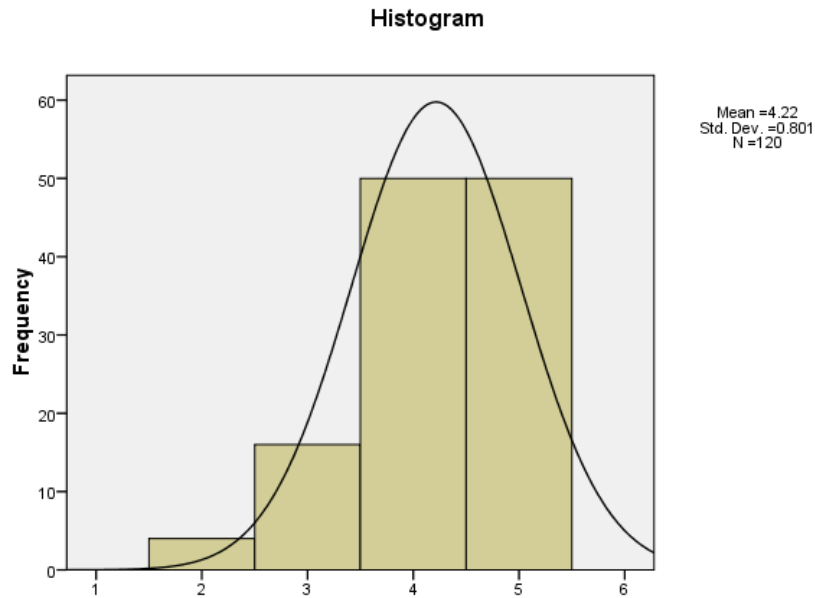
نمودار (۶): توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب نقش آموزش و پرورش در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۷): آزمون تی تک نمونه‌ای پیرامون نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت

نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت	میانگین	انحراف معیار	اشتباه معیار	عدد تی	درجه آزادی	سطح معنی داری
	۴/۲۲	۱۸۰۱	۱۰۷۳	۵۷۱۶۶۱	۱۱۹	۱/۰۰۰

تصمیم‌گیری

با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای مشاهده می‌شود که با در نظر گرفتن سطح معنی‌دار (۰،۰۰۰) کوچک‌تر از میزان خطا (۰،۰۵) است که در نتیجه با احتمال ۹۵ درصد می‌توان ادعا کرد این فرضیه که «نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالائی باشد» تأیید می‌شود. در واقع با استفاده از اطلاعات موجود در جدول مشاهده می‌شود که بیشتر پاسخگویان نقش فرمانداری را در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالایی ارزیابی کرده‌اند.

نمودار (۷): نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۸): آزمون تی تک نمونه‌ای پیرامون نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت

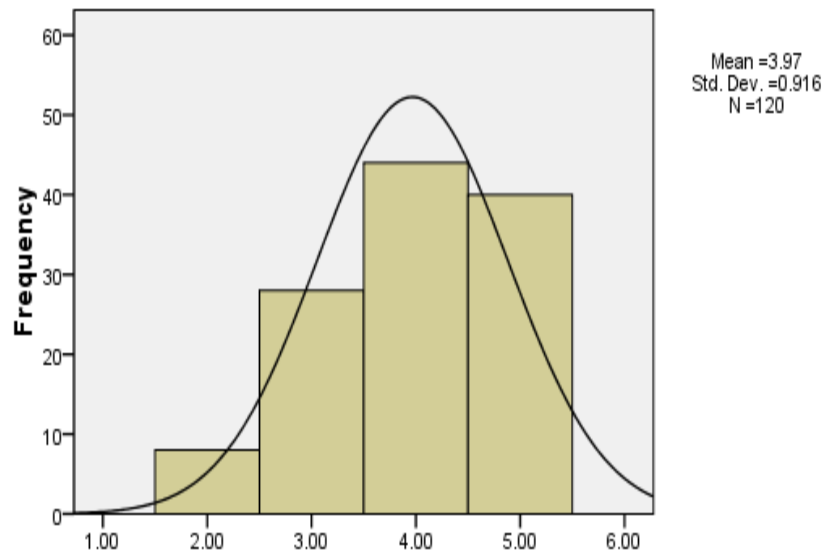
سطح معنی داری	درجه آزادی	عدد تی	اشتباه معیار	انحراف معیار	میانگین	نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت
/۰۰۰	۱۱۹	۴۷/۴۳۳	/۰۸۳۶۳	/۹۱۶۰۹	۳/۹۶۶	

تصمیم‌گیری

با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای مشاهده می‌شود که با در نظر گرفتن سطح معنی‌دار (۰،۰۰۰) کوچک‌تر از میزان خطا (۰،۰۵) است که در نتیجه با احتمال ۹۵ درصد می‌توان ادعا کرد این فرضیه که «نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالائی باشد» تأیید می‌شود. در واقع با استفاده از اطلاعات موجود در جدول مشاهده می‌شود که بیشتر پاسخگویان نقش قوه قضائیه را در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالایی ارزیابی کرده‌اند.

Histogram

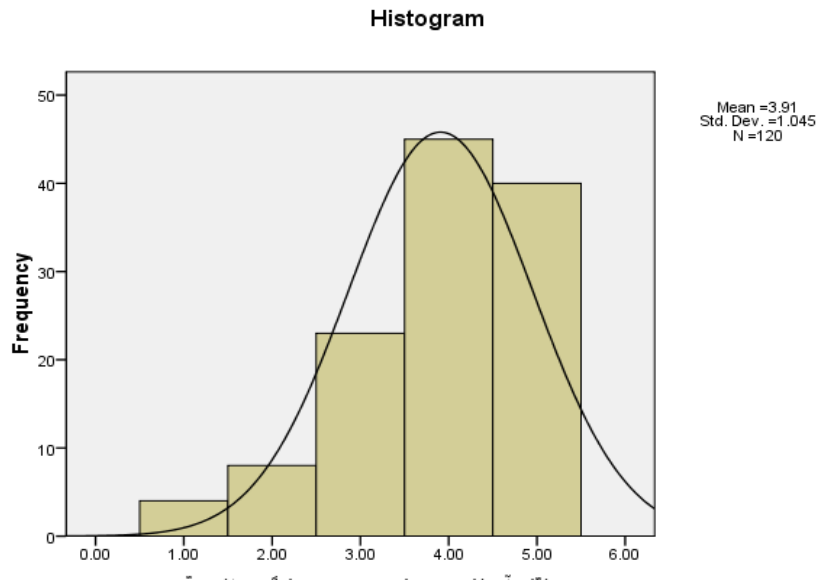
نمودار (۸): نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۹) آزمون تی تک نمونه‌ای پیرامون نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت

سطح معنی داری	درجه آزادی	عدد تی	اشتباه معیار	انحراف معیار	میانگین	نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت
/۰۰۰	۱۱۹	۴۰/۹۶۴	۰/۹۵۴۱	۱/۰۴۵۱۶	۳/۹۰۸	

تصمیم‌گیری

با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای مشاهده می‌شود که با در نظر گرفتن سطح معنی‌دار (۰،۰۰۰) کوچک‌تر از میزان خطا (۰،۰۵) است که در نتیجه با احتمال ۹۵ درصد می‌توان ادعا کرد که «نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالایی باشد» تأیید می‌شود. در واقع با استفاده از اطلاعات موجود در جدول مشاهده می‌شود که بیشتر پاسخگویان نقش آموزش و پرورش را در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالایی ارزیابی کرده‌اند.

نمودار (۹): نقش قوه آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت

جدول (۱۰): نتایج آزمون فریدمن پیرامون اولویت‌بندی نقش فرمانداری و قوه قضائیه و آموزش و

پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت

رتبه	انحراف معیار	میانگین	
اول	/۸۰۱	۴/۲۲	فرمانداری
دوم	/۹۱۶۰۹	۳/۹۶۶۷	قوه قضائیه
سوم	۱/۰۴۵۱۶	۳/۹۰۸۳	آموزش و پرورش
Chi-Square=۵/۰۴ df=۲ sig=۰/۰۰۰۰			نتیجه آماری

نتایج حاصل از آزمون فریدمن حاکی از آن است که فرمانداری رتبه اول را در مدیریت پیشگیری از سرقت داشته و آموزش و پرورش نیز نقش آخر را داشته و این رابطه به لحاظ آماری نیز تأیید گردیده است زیرا سطح معنی‌داری به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

این تحقیق برای یافتن پاسخ این سؤال اساسی شکل گرفت که ساختارهای غیر انتظامی مرتبط یا تأثیرگذار در مدیریت پیشگیری از وقوع جرم سرقت در شهر ورامین چگونه ایفاء نقش می‌کنند؟ سؤالاتی در این خصوص به شرح ذیل نیز مطرح گردید.

❖ سؤال شماره ۱: نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت (شهرستان ورامین سال ۱۳۹۴) چه میزان است؟

با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای در رابطه با تأیید یا رد سؤالات، مشاهده می‌شود که با در نظر گرفتن سطح معنی‌دار (۰،۰۰۰) کوچک‌تر از میزان خطا (۰،۰۵) است که در نتیجه با احتمال ۹۵ درصد می‌توان ادعا کرد که سؤال فرعی مبنی بر این ادعا که «نقش فرمانداری در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالائی باشد» تأیید می‌شود. در واقع با استفاده از اطلاعات موجود به‌دست‌آمده مشخص گردید که بیشتر پاسخگویان ۴۱،۷٪ (۵۰ نفر) نقش فرمانداری را در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالائی ارزیابی کرده‌اند و کمترین درصد پاسخگویان ۳،۳٪ (۴ نفر) نیز این میزان را در حد کم گزارش کرده‌اند. همچنین با توجه به اطلاعات به‌دست‌آمده در بخش دوم پرسشنامه که میزان موفقیت و محقق شدن برنامه‌های فرمانداری مورد سنجش قرار گرفته بود، بیشترین درصد پاسخگویان ۳۷،۵٪ (۴۵ نفر) نقش فرمانداری را در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت در حد خیلی کم و کمترین درصد پاسخگویان ۶،۷٪ (۸ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی زیاد گزارش کرده‌اند. که نتایج به‌دست‌آمده آماری در این تحقیق، حکایت از تأیید آن دارد.

❖ سؤال شماره ۲: نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت (شهرستان ورامین سال ۱۳۹۴) چه میزان است؟

با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای در رابطه با تأیید یا رد سؤالات، مشاهده می‌شود که با در نظر گرفتن سطح معنی‌دار (۰،۰۰۰) کوچک‌تر از میزان خطا (۰،۰۵) است که در نتیجه با احتمال ۹۵ درصد می‌توان ادعا کرد که سؤال فرعی مبنی بر این ادعا که «نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالائی باشد» تأیید می‌شود. در واقع با استفاده از اطلاعات موجود به‌دست‌آمده مشخص می‌شود که بیشتر پاسخگویان با درصد

۳۶.۷٪ (۴۴ نفر) نقش قوه قضائیه در مدیریت پیشگیری از سرقت را در حد زیاد و کمترین درصد پاسخگویان ۶.۷٪ (۸ نفر) نیز این میزان را در حد کم گزارش کرده‌اند، همچنین با توجه به اطلاعات به‌دست‌آمده در بخش دوم پرسشنامه که میزان موفقیت و محقق شدن برنامه‌های قوه قضائیه مورد سنجش قرار گرفته بود، بیشترین درصد پاسخگویان ۴۵.۸٪ (۵۵ نفر) نقش قوه قضائیه را در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت در حد کم و کمترین درصد پاسخگویان ۴.۲٪ (۵ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی زیاد گزارش کرده‌اند. که نتایج به‌دست‌آمده آماری در این تحقیق حکایت از تأیید آن دارد.

❖ سؤال شماره ۳: نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت (شهرستان ورامین سال ۱۳۹۴) چه میزان است؟

با استفاده از آزمون تی تک نمونه‌ای در رابطه با تأیید یا رد سؤالات، مشاهده می‌شود که با در نظر گرفتن سطح معنی‌دار (۰،۰۰۰) کوچک‌تر از میزان خطا (۰،۰۵) است که در نتیجه با احتمال ۹۵ درصد می‌توان ادعا کرد که سؤال فرعی مبنی بر این ادعا که «نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت در حد بالائی باشد» تأیید می‌شود. در واقع با استفاده از اطلاعات موجود به‌دست‌آمده مشخص شده است که بیشترین درصد پاسخگویان ۳۷.۵٪ (۴۵ نفر) نقش آموزش و پرورش در مدیریت پیشگیری از سرقت را در حد زیاد و کمترین درصد پاسخگویان ۳.۳٪ (۴ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی کم گزارش کرده‌اند، همچنین با توجه به اطلاعات به‌دست‌آمده در بخش دوم پرسشنامه که میزان موفقیت و محقق شدن برنامه‌های آموزش و پرورش مورد سنجش قرار گرفته بود، بیشترین درصد پاسخگویان ۳۵.۸٪ (۴۳ نفر) نقش آموزش و پرورش را در تحقق یافتن مدیریت پیشگیری از سرقت در حد کم و کمترین درصد پاسخگویان ۳.۳٪ (۴ نفر) نیز این میزان را در حد خیلی زیاد گزارش کرده‌اند که نتایج به‌دست‌آمده آماری در این تحقیق، حکایت از تأیید آن دارد.

- بر اساس پژوهش انجام شده و نیز تجارب حاصل از فعالیت انتظامی انجام شده توسط پژوهشگر در طول سالیان گذشته می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری نمود که متناسب با وسعت و عمق تعاملات و تبادلات بین «پلیس» و «ارگان‌های دولتی و خصوصی» می‌توان به نحو مؤثری از وقوع گسترده جرائم در سطح جامعه پیشگیری نمود. به‌طور روشن‌تر، تعامل پلیس و سازمان‌ها می‌تواند با حصول اعتماد به پلیس و در نتیجه کمک

به ایجاد امنیت عمومی پایدارتر در جامعه منجر گردد. در واقع، ارتباط نزدیک و عمیق پلیس با جامعه و سازمان‌ها در جهت افزایش آگاهی و دانش عمومی می‌تواند باعث پیشگیری از شکل‌گیری مقدمات جرائم و بنابراین وقوع جرائم گوناگون در سطح جامعه گردد و همچنین، از طرفی دیگر، ارتباط و تعامل افراد جامعه با «نیروی پلیس» به واسطه انتقال و تبادل اطلاعات بیشتر نیز می‌تواند پلیس را در انجام مأموریت‌های خود در راستای پیشگیری از وقوع جرائم مختلف در سطح جامعه یاری نماید. با توجه به اینکه تأثیر سازمان‌های غیر انتظامی در پیشگیری از جرم در این مطالعه اثبات گردیده است به نظر می‌رسد نیروی انتظامی بایستی سرمایه‌گذاری بیشتری برای توسعه همکاری‌های دو جانبه گسترده‌تر با سازمان‌های مذکور نماید.

بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، در شرایط موجود سازمان‌ها وظایف خود را به نحو احسن انجام نمی‌دهند که این حلقه‌های مفقود پلیس اجتماع‌محور در جامعه می‌باشد، لذا برای تقویت اقتدار باید این ارتباط تقویت گردد.

به نظر می‌رسد متناسب با هر یک از جرائم بایستی آموزش‌های ویژه آن جرم نیز در سازمان‌ها مد نظر گرفته شود، همچنین تعریفی درست از جرائم و آموزش‌های مناسب، هر یک نیازمند تلاشی مستقل برای سازمان نیروی انتظامی است که روشن‌کننده رویکردهای آموزشی ویژه و مؤثر برای پیشگیری از وقوع جرائم گوناگون است.

منابع

- ایرانشاهی، حمید، (۱۳۸۹)، «پیشگیری از وقوع جرم و نقش سازمان‌های مسئول در قوانین ایران»، تهران، انتشارات جنگل.
- آیین‌نامه ستاد پیشگیری و حفاظت اجتماعی، صادره از طرف رئیس قوه قضاییه، مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۱۵، به نقل از مجله حقوقی دادگستری، شماره ۴۸-۴۹.
- بیات، بهرام؛ شرافتی، جعفر و عبدی، نرگس، (۱۳۸۷)، معاونت اجتماعی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، تهران.
- توکلی، مهدی، (۱۳۸۴)، «شناسایی و تحلیل کانون‌های جرم خیز شهر زنجان با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه علوم انتظامی.
- حافظ نیا، محمد، (۱۳۸۵)، «مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی»، تهران، انتشارات سازمان مطالعه و تدوین «سمت».
- جان، کاتینگهام، (۱۳۸۴)، «فلسفه مجازات»، مترجمان: ابراهیم باطنی و محمد برهانی، «فصلنامه فقه و حقوق»، سال اول، شماره ۴.
- دواس، دی. ای، (۱۳۷۶)، «پیمایش در تحقیقات اجتماعی»، ترجمه‌ی هوشنگ نایی، تهران، نشر نی.
- روزن‌بام، دنیس، «پیشگیری از جرم»، (۱۳۸۱)، ترجمه‌ی حمیدرضا حبیبی، تهران، مرکز فناوری آموزشی ناجا.
- ساعی، علی، (۱۳۸۱)، «تحلیل آماری در علوم اجتماعی با نرم‌افزار Spss for windows»، انتشارات کیان مهر، تهران.
- سکاران، اوما، (۱۳۸۱)، «روش‌های تحقیق در مدیریت»، ترجمه محمد صائبی و محمود شیرازی، مؤسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی، تهران.
- کلانتری، محسن، (۱۳۸۰)، «بررسی جغرافیای جرم و جنایت در مناطق شهر تهران»، پایان‌نامه دکتری، تهران، دانشگاه تهران.
- کامران نیا، (۱۳۸۵-۱۳۸۴)، «تحلیل الگوهای فضایی و آینده‌نگری جرم در شهر شیراز، مورد محلات مرکزی شیراز»، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- گسن، ریمون، (۱۳۷۰)، «جرم‌شناسی کاربردی»، ترجمه مهدی کی نیا، تهران، انتشارات علامه طباطبایی.

- گیدنز، آنتونی، «جامعه‌شناسی»، (۱۳۷۷)، ترجمه منوچهر جمه‌پوری، تهران، نشر نی، چاپ سوم.
- مارکوس فلسون، رونالد وی کلارک، (۱۳۸۸)، «فرصت و بزه‌کاری»، ترجمه‌ی محسن کلانتری، سمیه قزلباش، زنجان، انتشارات دانش.
- نیک‌خواه آزاد، علی، (۱۳۷۶)، «بررسی‌های حسابداری و حسابرسی»، نشریه حسابداری؛ تابستان و پاییز - شماره ۲۰ و ۲۱.
- وایت، راب و هینس، فیونا، (۱۳۸۲)، «درآمدی بر جرم و جرم‌شناسی»، ترجمه‌ی میر روح اله صدیق بطحایی اصل، تهران، نشر دادگستر.
- خاکی، غلامرضا؛ (۱۳۸۸)، «روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نامه نویسی»، بازتاب، چاپ سوم.
- اعرابی، سید محمد، (۱۳۷۹)، «تحقیق پیمایشی»، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ اول.
- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه، (۱۳۸۷)، «روش‌های تحقیق در علوم رفتاری»، نشر آگه، چاپ بیست و پنجم.
- عباس زاده، میر محمد، (۱۳۸۰)، «روش‌های عملی تحقیق در علوم انسانی»، انتشارات دانشگاه ارومیه.